

Jaclynn Ashly: Gaza: från paradiset till spillror

[Ur [Jacobin magazine](#), 9 februari 2024. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Ödeläggelsen av Gaza var en politisk handling. *Jacobin* har talat med palestinska flyktingar om det pulserande, vackra Gaza som de minns, och hur Israel förvandlade deras hemland till ruiner.

Ibrahim Hassan Muhammad Abu D'ema, som flydde från Gaza 1967. (Jaclynn Ashly)

Under hela sitt liv har Ibrahim Hassan Muhammad Abu D'ema ofta dagdrömt och erinrat sig sin barndom i Gaza – den vackra stranden vid Medelhavet, ljudet av vågor som bryter, de soliga gatorna kantade av färgrika blommor och färsk fisk som fångats i havet.

Dessa minnen gav lite tröst för den nu 72 år gamla mannen när han tog sig fram i livet i det överfulla flyktinglägret Al-Wehdat i Jordaniens huvudstad, Amman. Han och hans familj flydde dit efter att Israel tog kontroll över Gaza och Västbanken, inklusive östra Jerusalem, under det tredje arabisk-israeliska kriget 1967. Det utgjorde början på Israels brutala och fortfarande pågående militära ockupation av dessa områden.

Abu D'emas familj befann sig i Gazas näst största stad, Khan Yunis, efter att sionistiska miliser hade kastat ut dem från deras hem i Jaffa (nu en del av den israeliska staden Tel Aviv) under Israels grundande 1948. Denna period kallas Nakba, eller "katastrofen", under vilken omkring 750.000

palestinier fördrevs från sin mark i det som blev staten Israel.

Trots att de hade förlorat allt, skapade sig Abu D'emas familj ett nytt hem i Gaza, som hade hamnat under Egyptens kontroll, innan de efter två decennier åter tvingades fly från Israel.

”Gaza var mycket vackert”, berättar D'ema när vi sitter i en butik nära hans hem i Amman, där han fortfarande bor. Han var 15 år när han flydde från kustenklaven. ”Det var en bit av paradiset. Livet var mycket fruktbart och vi kände oss väldigt nöjda. Vi skulle ha stannat för alltid om vi hade kunnat.”

Amman, Jordanien. (Jaclynn Ashly)

Men under de senaste månaderna har Abu D'ema med fasa sett hur hans barndomshem har förvandlats till grus. Israels exempellösa bombningar och markinvasion av Gazaremsan – en av världens mest tätbefolkade områden – har hittills dödat mer än 32.000 palestinier, de flesta kvinnor och barn.¹

Israels angrepp den 7 oktober var ett svar på ett komplicerat och oväntat angrepp som samordnades av Hamas, som regerar på Gazaremsan. Angreppet på södra Israel ledde till hundratals döda och att mer än 240 israeler och en del utlänningar togs till fånga.

Sedan dess har norra Gaza ödelagts och Israel har intensifierat sina operationer i centrala och södra Gaza – och utplånat hela bostadsområden på sin väg. ”Det Israel gör i Gaza är mycket, mycket värre än något vi har upplevt tidigare”, säger Abu D'ema. Israel har dödat minst fem av hans kusiner sedan 7 oktober. ”Det är till och med svårt att jämföra mina upplevelser 1967 med vad som händer i Gaza idag.”

1 Al-Jazeera har aktuella siffror [här](#).

”Men oavsett vilket så kommer det palestinska motståndet aldrig att dö, och vi kommer aldrig att sluta innan vi återvänder till vårt land”, tillägger han. ”Så länge det finns en levande palestinier kvar kommer vi att fortsätta att kämpa.”

Utplåna Gazas uråldriga arv

TV-bilder visar sönderbombade bostadsområden och desperata palestinier som trängs i tunna tält för att få skydd. Det är svårt att tänka sig att Gaza en gång var ett blomstrande kulturellt och handelscentrum – långt innan Israel bildades.

I årtionden ”har Israel spridit en bild av Gaza som ett fattigt och eländigt ställe – där ingen vill vara, och bebott av folk som ingen vill ha”, förklarar Ehab Bseiso, en palestinsk akademiker och vice ordförande för Dar al-Kalima-universitetet i Betlehem.

”Det är en medveten strategi att utmåla Gaza som en öken och ett ställe som måste civiliseras. Men [denna bild] bortser från det faktum att Gaza har varit platsen för blomstrande civilisationer sedan långt innan Nakba.”

Anthedon, som var Gazas främsta hamn,² är tusentals år gammal och en av de äldsta hamnarna i Medelhavet. Gaza var också en av kristendomens första knutpunkter i Palestina. Sankt Porphyrius-kyrkan, en grekisk-ortodox kyrka i Gazas gamla stad, sägs vara den tredje äldsta kyrkan i världen.³

Beläget som porten mellan Levanten och Afrika var Gaza under sekel ett regionalt handelscentrum. För mer än 1.500 år sedan sägs profeten Muhammeds farfars far Hashim ha rest till Gaza med en handelskaravan från den arabiska staden Mecka. Efter att ha blivit sjuk och dött begravdes hans kropp i Gaza. Hans grav tros ligga under Sayed al-Hashim-moskén i den gamla staden. Moskén byggdes på 1100-talet och fick sitt namn till hans ära.

”Det berättar för oss att Gaza i ett socialt och kulturellt perspektiv var ett centrum som lockade folk hela vägen från Arabien för att byta och handla med världen”, säger Bseiso, som själv är från Gaza.

Under de senaste månaderna har Israel förstört och skadat nästan 200 historiska och kulturella platser i Gaza, inklusive Anthedon, Sankt Porphyrius-kyrkan och Sayed al-Hashim-moskén.

Gazas uråldriga historia omfattar tusentals år, och utvecklades gradvis till ”modernitet och kosmopolitism”, berättar Bseiso. Anglikanska sjukhuset byggdes 1906, och imponerande hotell byggdes längs Gazas stränder – som samtliga nu har utplånats av flyganfall.

1948 ledde upprättandet av den nya staten Israel till att omkring 80% av de palestinier som bodde i regionen tvångsflyttades. Gazas befolkning exploderade plötsligt, och praktiskt taget tredubblades över en natt när mer än 200.000 flyktingar flydde till den lilla enklaven.⁴

Enligt Bseiso kastades många av dessa flyktingar ut från byar i det som nu kallas ”Gaza-höljet”. Denna region utgör områden befolkade av israeler i Israels södra distrikt inom 6-7 km från Gazaremsan.

Andra flyktingar anlände från Isdud, en kustby nordost om Gaza, som sionistiska miliser delvis

² Med på [Unescos](#) förslagslista, februari 2012.

³ Kyrkan förstördes vid ett flygangrepp 19 oktober 2023, [ArtForum](#), 20 oktober 2023.

⁴ [BADIL Occasional Bulletin](#), nr 18, juni 2004.

förstörde under Nakba, och al-Majdal, en palestinsk stad som tömdes på sina muslimska och kristna invånare. När judiska invandrare flyttade in för att ersätta palestinierna döptes al-Majdal om till Ashkelon.

En del, som Abu D'emas familj, reste cirka 65 km från Jaffa med bara sina kläder på ryggen. Flyktingläger byggdes upp, och när tillfälliga tält växte till små hem byggda av betong växte ilskan. Idag är omkring 80% av Gazas befolkning flyktingar eller ättlingar till de som fördrevs från sina hem 1948.

Trots vedermödorna att inkvartera ett massivt inflöde av flyktingar förlorade inte Gaza sin skönhet. Dess blommor, apelsiner och jordgubbar blev internationellt kända och ytterst eftersökta. Lantbrukare i Gaza kallade stolt enklavens jordgubbar för "rött guld" eftersom exporten av dem garanterade ett stadigt inflöde av pengar. Gaza var också en gång en av världens största exportörer av blommor.

"Det var vackert här", berättar Bseiso. "Det är viktigt att veta att Gaza inte är den bild som Israel har spridit. Det är inte en bedrövlig, fattig och frustrerad plats. Det var en mycket rik plats – full av kultur, glädje och lycka. Och det fortsatte ända till 1967, då Gaza ockuperades helt av Israel."

Omar Mahmoud Draz (Jaclynn Ashly)

Kriget 1967

1967 höll den nu 73-årige Omar Mahmoud Draz på med skolans slutprov när bomber började falla från himlen. Den då 17-årige ynglingen släppte genast allting och sprang till familjens hem i Khan Yunis.

"Vi väntade oss inte detta", säger Draz. "Vi flydde från vårt hus med lite mat och vatten och gömde

oss nära havet. I flera dagar blev himlen vårt täcke och marken vår madrass.” Åren efter Israels grundande kännetecknades av regionala spänningar i Mellanöstern. Täta sammandrabbningar ägde rum längs Israels ensidigt upprättade gränser mot Syrien och Jordanien. Tusentals palestinska flyktingar, som sökte efter släktingar eller försökte återvända till sina hem för att få tillbaka sina förlorade ägodelar, försökte ta sig in i Israel, vilket ledde till att israeliska trupper sköt och dödade många av dem.⁵

Under 1950- och 1960-talen ökade palestinska väpnade motståndsgupper sina angrepp på Israel, samtidigt som Israel fortsatte att genomföra periodiskt återkommande massakrer på palestinska byar. De territoriella konflikterna trappades upp, särskilt mellan Syrien och Israel, på grund av oenigheter om användningen av Jordanfloden och israeliska odlingar längs gränsen.

5 juni 1967 mobiliserade den egyptiske presidenten Gamal Abdel Nasser sina marktrupper på Sinaihalvön som svar på israeliska hot mot Syrien. Israel svarade med ett överraskningsanfall mot Egyptens trupper och lyckades nästan helt slå ut dess flygvapen. Jordanien och Syrien drogs snart in i striderna.

Inom loppet av sex dagar lyckades Israel krossa de arabiska styrkorna, pressa tillbaka dem och erövra de återstående palestinska områdena på den Jordanienkontrollerade Västbanken, inklusive östra Jerusalem, och den Egyptenkontrollerade Gazaremsan. Israel erövrade också Golanhöjderna och den egyptiska Sinaihalvön, som senare återlämnades till Egypten 1982.

Israels snabba militära seger över de arabiska arméerna och maktövertagandet i resten av det historiska Palestina blev känt som ”Naksa”, som betyder ”bakslag” eller ”nederlag”. Omkring ytterligare 300.000 palestinier fördrevs eller kastades ut ur sina hem. Minst 130.000 palestinier blev flyktingar för andra gången.

Under kriget bombade Israel järnvägsstationen i Gaza City, och bröt territoriets förbindelse till Egypten. Dessutom förstördes Gazas flygplats. Den återuppbyggdes 1998, bara för att återigen förstöras två år senare under den andra palestinska intifadan 2001. Gazas bördiga jordbruksmark omvandlades till israeliska armébaser och -läger.

”De visade ingen nåd”, säger Draz, och minns de israeliska soldater som dök upp på gatorna i Khan Yunis. ”De dödade alla framför sig. De behandlade inte gamla, kvinnor eller barn annorlunda. Om man rörde sig så dödade de en.”

På krigets sista dag 1967 fick Draz en glimt på avstånd av irakiska flaggor som fladdrade ovanför stridsvagnar som körde in i Khan Yunis. Ett ögonblick kände han lättnad och förtjusning. Irak hade skickat omkring 25.000 soldater för att stöda de arabiska styrkorna mot Israel. Draz trodde att flaggorna var ett tecken på att den arabiska alliansen hade segrat.

”Men det var israelerna som lekte med oss”, berättar Draz. ”De ville bara förnedra oss genom att ge oss förhoppningar som de kunde krossa.” En israelisk soldat ropade i en högtalare, minns Draz, och beordrade alla som ville återvända till sina hem att närma sig med höjd vit flagga.

På samma sätt som hundratusentals Gazabor nyligen har vandrat i timmar mot södra Gaza med vita flaggor och sina identitetshandlingar, samlade Draz och hans familj snabbt ihop vita klädesplagg – såsom scarfar – och inledde marschen.

5 [Al Jazeera](#), 4 juni 2018.

”Vi var väldigt rädda”, säger han och skakar sakta på huvudet. ”Det kändes som om de kunde döda oss närsomhelst”. Precis som Abu D’ema fruktade Draz’ familj för sina liv och flydde till Jordanien. De hamnade också i flyktinglägret al-Wehdat i Amman.

Medborgarrättsgrupper har dokumenterat Israels mord på obehövade civila som har viftat med vita flaggor förr, inklusive under den senaste upptrappningen.⁶ En palestinsk kvinna sköts och dödades av en israelisk krypskytt medan hon höll sin lilla sonson i handen som viftade med en vit flagga och gick längs en evakueringsväg som Israel hade förklarat vara säker. Israeliska soldater sköt och dödade även tre israeliska gisslan som utan skjortor ropade på hebreiska och också viftade med vita flaggor.

Efter sin militära seger 1967 införde Israel ett ”mycket brutalt militärt styre” över palestinierna på Västbanken och i Gaza. ”Det var utformat att knäcka gnistan hos Gazaborna och flyktingarna som blev Gazabor”, säger Bseiso.

Flyktinghorderna i Gaza – vars ilska över sin fördrivning förs vidare från en generation till nästa – förvandlade den lilla enklaven till ett ”bålverk av palestinsk nationalism”, tillägger Bseiso.

Två decennier efter att Israel ockuperade Västbanken och Gaza bröt den första palestinska intifadan ut i flyktinglägret Jabalia i norra Gaza. Jabalia är ett av de största flyktinglägren i de palestinska områdena och ett av de mest tätbefolkade markområdena i världen. Under sin senaste aggression har Israel ödelagt stora delar av Jabalia och hamrat på lägret med flyganfall och dödat hundratals.

Den 8 december 1987 kraschade ett israeliskt militärfordon in i en rad bilar som transporterade palestinska daglönare från deras arbeten i Israel tillbaka till Gazaremsan, och ledde till fyra döda palestinska män, av vilka tre kom från flyktinglägret Jabalia. Händelsen upplevdes av palestinierna som avsiktlig. Inom några timmar spred sig spontana protester, demonstrationer och olydnadsaktioner från Jabalia till resten av Gazaremsan, Västbanken och Israel.

Under de följande åren skulle upprorets politiska bana utformas av medlemmar i den Palestinska befrielseorganisationen PLO, som vid denna tid leddes av Yassir Arafat – ledare och grundare av Fatahpartiet som då levde i exil i Tunis. Det kulminerade med att PLO 1993 erkände staten Israel och skrev under Osloavtalet, som fortfarande står i centrum för många palestiniers ilska.

Men den första intifadan gav också upphov till Hamas, den arabiska förkortningen för *Harakat al-Muqawama al-Islamiyya*, eller Islamiska motståndsrörelsen. Och det var fredsförhandlingarnas falska löften och misslyckanden som kom att ge gruppen dess styrka.

Hamas’ historia

Namnet ”Hamas” utropades officiellt i januari 1988, några veckor efter att den första intifadan började. Men gruppen hade sedan flera decennier utvidgat sin sociala och religiösa räckvidd som Palestinska muslimska brödrskapet.

”[Brödrskapet] fungerade som en social och religiös rörelse, som byggde nätverk i moskéer, föreningar och i olika sidor av [palestiniernas] liv”, och även upprättade utbildnings- och sjukvårdsprogram, förklarar Khaled Hroub, professor i Mellanösternstudier vid Northwestern University i

6 [Human Rights Watch](#), 18 december 2023.

Qatar och författare till *Hamas: politiskt tänkande och praktik*.⁷ ”Men de undvek allt militärt motstånd mot den israeliska ockupationen.”

1976 godkände faktiskt Israel bildandet av Islamska förbundet, som skulle fungera som en paraplyorganisation för att ge brödrskapet en laglig och administrativ täckmantel. Licensansökan lämnades in av schejk Ahmad Yassin, en förlamad man som 1948 hade flytt från al-Jura, nära det som nu är Ashkelon. Yassin fungerade som grundare och andlig ledare för Hamas fram tills dess Israel mördade honom 2004.

Brödrskapet antog en långsiktig motståndsstrategi, främst inriktad på Gaza. De lade tyngden vid att ingjuta nationella och religiösa principer hos palestinska ungdomar, och förbereda dem för framtida konfrontationer med den israeliska ockupationen. Enligt Hroub ”var deras ståndpunkt att vi inte är i stånd att strida med Israel eftersom Israel är mycket starkt och har skaffat sig en kraftfull militär arsenal. Och eftersom vi är den svaga parten måste vi förbereda oss ordentligt för striden.”

”I många år följde de denna strategi nästan religiöst – så länge att många palestinska fraktioner anklagade dem för att i det tysta eller indirekt samarbeta med den israeliska ockupationen”, fortsätter Hroub. Men strax efter att den första intifadan bröt ut, uppstod en ”mycket hetsig” intern debatt bland medlemmarna. Många medlemmar hävdade att de hade förberett sig tillräckligt sedan flera decennier, och att det nu var dags att ta upp vapen och konfrontera Israel direkt.

Utbrottet av den första intifadan gav medlemmarna en lämplig möjlighet att övergå från icke-konfrontation till väpnat motstånd. I början av upproret ombildades gruppen och omstrukturerade sig i ny form, och gav upphov till Hamas.

”Men det var en rörelse som inte började från noll”, förklarar Hroub. ”De bytte namn och strategi, men nätverket, grunden, medlemskapet och allt som hade utvecklats under generationer grupperades nu på motståndsområdet. Och det är därför de var mycket starka redan från dag ett.”

Hamas framträdande på den politiska scenen ägde rum på samma gång som PLO bytte strategi från väpnat motstånd till fredssamtal. ”Efter att ha upplevt väpnad kamp i många år drog de slutsatsen att vi måste lyssna på de fredsiniciativ som läggs fram”, säger Hroub.

Kort efter att Hamas publicerade sina stadgar 1988, som underströk deras vägran att erkänna Israel och att det historiska Palestina var odelbart, höll Arafat ett tal i Alger som utropade staten Palestinas oberoende. Han åberopade internationella resolutioner som visade PLO:s vilja att acceptera en stat på Västbanken och Gazaremsan med östra Jerusalem som sin huvudstad. Hamas tolkade detta steg som att PLO accepterade ett nederlag och kapitulerade för Israel.

”Det var en avgörande punkt där två kurvor rörde sig åt motsatta håll – PLO från motstånd till fredssamtal och Hamas från en strategi av icke-konfrontation med Israel till motstånd”, förklarar Hroub. ”Ett parti på den palestinska scenen lämnar motståndsideologin och ett annat övergår till den.”

Hamas' motståndsspråk kunde inte ha skiljt sig mer från PLO:s bevakande ståndpunkt. Ända från början tillkännagav gruppen sin förpliktelse mot ”jihad” under sin kamp för att befria hela det historiska Palestina.

7 Khaled Hroub, *Hamas: Political Thought and Practice*, Institute for Palestine Studies, 2014.

” Hamas stod upp och uttryckte en alternativ väg till befrielse”, skriver ordförande för Al-Shabakas styrelse, Tareq Baconi, i *Hamas tyglad: det palestinska motståndets uppkomst och pacifiering*. ” Jihad definierades inte som någon taktik utan istället som en helhetsstrategi kring vilken det palestinska samhället kunde samlas.”⁸

” Att utkämpa jihad tolkades som ett sätt att vara, att existera i ett krigstillstånd eller anamma ett aggressivt förhållande till fienden”, säger Baconi. ” Jihad begränsade sig inte till väpnad kamp, även om det verkligen utgjorde en central del i Hamas’ uppdrag. Även utan militära operationer frammanade ett omnämmande av jihad en känsla av identitet och syfte som bekräftade palestiniernas avvisande av Israels kontroll.” Redan på 1990-talet hade Hamas blivit populärare och placerat sig som en mäktig aktör på de palestinska områdena.

Oslos falska löften

Trots att Arafat avstod från 78% av de palestinska områden som förlorades 1948, gav hans under-tecknande av Osloavtalet 1993 hopp till många palestinier som var trötta på att leva under en långvarig militär ockupation. Enligt Hroub minskade Hamas’ popularitet vid denna tidpunkt.

Efter årtal i landsflykt tilläts en del palestinier, som Arafat, att återvända till de ockuperade palestinska områdena. Palestinska myndigheten (PA) upprättades 1994 som en tillfällig administrativ myndighet som skulle styra över delar av Västbanken och Gaza under en övergångsperiod på 5 år. Efter denna period fick palestinerna löfte om sin egen suveräna och oberoende stat utifrån 1967 års gränser.

Men fem år gick utan att någon palestinsk stat uppstod. Istället utökades de israeliska bosättningarna, som enligt internationella lag är olagliga, på palestinskt område, och mellan 1993 och 2000 fördubblades antalet bosättare från 200.000 till 400.000.⁹ Israels militära ockupation fördjupades varje år, och Al-Aqmoskén, islams tredje heligaste plats, verkade utom räckhåll.

Ända från början var Hamas övertygat om att Oslo, precis som Palestinas alla andra fredssamtal med Israel, skulle misslyckas. Det förberedde sig för att fungera som en kraftfull förmedling för den frustration som oundvikligen skulle uppstå när detta misslyckande blev mer uppenbart.

1991 samlade Hamas sina tidigare decentraliserade militära celler i en enda väpnad del, och gav den namn efter Izz ad-Din al-Qassam. Han var en syrisk krigare som på 1930-talet förespråkade jihad och gjorde väpnat motstånd mot de europeiska stormakterna, sionistiska styrkor och judiska bosättare som anlände till det historiska Palestina. Hamas ser honom som rörelsens ideologiska anfader.

Liksom PLO före dem inledde Hamas sina militära operationer med angrepp på israeliska arméposter och bosättersamhällen genom att spränga bilbomber på Gazaremsan och Västbanken. Men den 6 april 1994, 41 dagar efter att Baruch Goldstein – en USA-född judisk bosättare – sköt och dödade 29 palestinier i Ibrahimmoskén i Hebron,¹⁰ genomförde Hamas sin första självmordsbombning i Israel och utvidgade sina angrepp till civila i Israel.

Efter att i årtal ha uthärdat en fredsprocess som kört fast upplöstes de inledande förhoppningarna

⁸ Tareq Baconi, *Hamas Contained: The Rise and Pacification of Palestinian Resistance*, Stanford University Press, 2018.

⁹ *Al Jazeera*, 28 september 2020.

¹⁰ *Jacobin magazine*, 25 februari 2023.

kring Oslo i ilska. Israels politik fortsatte att förnedra palestiniernas liv, medan de palestinska områdena blev alltmer uppsplittrade – isolerade från varandra av allt fler israeliska bosättningar.

2000 besökte Likudpartiets ledare, Ariel Sharon, som 2001 blev Israels premiärminister, på ett provocerande sätt Al-Aqsa-moskén. Platsen är av stor betydelse både inom islam och judendomen. Sharons besök utlöste den andra intifadan, eller det palestinierna kallar Al-Aqsa-intifadan.

De första veckorna av upproret, som började i Jerusalem och snabbt spred sig till Västbanken och Gaza, kännetecknades av massdemonstrationer som omfattade civil olydnad och en del stenkastning. Israel svarade med omätligt våld. Under den första månaden avfyrade Israel 1,3 miljoner kulor mot demonstranterna, i genomsnitt 40.000 per dag.

Militära anfall med deltagande av helikoptrar och stridsvagnar spred sig snart till tungt befolkade palestinska områden. Upproret växte snabbt till ett väpnat uppror, med ofta förekommande självmordsbombningar. Under upproret dödades nästan 5.000 palestinierna och omkring 1.000 israeler.

2002 inledde Israel bygget av skiljemuren, en respektingivande 8 meter hög byggnad som sträcker sig över mer än 70 mil. Även om den skenbart byggdes för att isolera Israel från Västbanken och skydda landet från självmordsbombningar, har 85% av byggnaden byggts på palestinskt territorium, och lagt beslag på 13% av den palestinska marken på Västbanken.

Ungefär vid samma tidpunkt kungjorde Sharon att han ville dra sig ur palestinska områden, och inledde tillbakadragandet av 8.000 judiska bosättare som bodde i Gazaremsan. I september 2005 hade Israel avvecklat sina bosättningar i Gaza.

”Viktigare än säkerhet var Sharons plan att avlägsna dessa palestinska invånare från Israels direkta domsrätt”, skriver Baconi. ”Det tillät staten att behålla sin kontroll över territorierna Västbanken och östra Jerusalem, med deras 2,5 miljoner icke judiska invånare.”

Strypa Gaza

I januari 2006 deltog Hamas i de palestinska parlamentsvalen, som enligt utländska observatörer, inklusive den tidigare amerikanske presidenten Jimmy Carter, ansågs vara en demokratisk modell. Till Israels, USA:s och den palestinske presidenten Mahmoud Abbas' chock, segrade Hamas stort, och fick 76 av det lagstiftande rådets 132 platser, jämfört med Fatahs 43.

Efter valet infördes en internationell ekonomisk blockad mot den palestinska regeringen, och Israel genomdrev omedelbart hårda restriktioner mot rörelser av varor och personer in i och ut ur kust-enklaven. Relationerna mellan Hamas och Fatah försämrades dramatiskt, med våldsamma sammandrabbningar på gatorna i Gaza.

Enligt Baconi inledde Bush-administrationen ett hemligt ”utbildnings- och utrustningsprogram” för att förstärka Fatahs beväpning och kapacitet inför en möjlig sammandrabbning med Hamas. En hemlig säkerhetskommitté upprättades också, som samlade israeler, medlemmar från de palestinska säkerhetsstyrkorna och amerikanska rådgivare för att ta itu med den säkerhetsutmaning som Hamas utgjorde.

Trots att Hamas gick med på stora ideologiska eftergifter och till och med gick med på att avsäga sig inhemsk makt för att häva blockaden och få slut på laglösheten som kunde koka över till ett

inbördeskrig, oinbördesgjordes hela tiden de överenskommelser om enhet som gruppen försökte smida fram med Abbas.

I juni, flera månader efter sin valseger, mobiliserade Hamas alla sina styrkor och vidtog åtgärder för att ta full kontroll över Gazaremsan. Med hjälp av brutala våldshandlingar mot sina motståndare lyckades Hamas uppnå detta mål på bara några veckor.

Alla gränsövergångar som ledde från Israel in i territoriet stängdes, tillsammans med övergången till Egypten i Rafah, vilket fullständigt förseglade territoriet och avskiljde det från Västbanken och omvärlden. Israel och PA undanhöll också de intäkter som normalt skulle ha omdirigerats till regeringens avdelningar i Gaza.

Israel halverade bränsleleveranserna och begränsade importen till Gaza till enbart oundgängliga livsmedels- och medicinleveranser. Med hjälp av en strategi av piska och morot omfamnade och bemyndigade Israel och det internationella samfundet Abbas' ledarskap, medan den gjorde livet bedrövt för palestinier i Gaza, i hopp om att främja missnöjet och uppmana dem att revoltera mot Hamas.

Denna förlamande blockad, där Israel strikt kontrollerade kustremsan från marken, luften och havet, var "fullständigt förödmjukande", minns Bseiso, som på den tiden bodde i Gaza. "Choklad var förbjudet. Frukt var förbjudet. Koriander var förbjudet. Tidskrifter och tidningar var förbjudna. Böcker var förbjudna."

Gazas ekonomi raserades och arbetslösheten sköt i höjden. Befolkningens enda livlina blev Hamas' tunnlar som gick under Rafahöverhängen, och genom vilken man kunde smuggla grundläggande livsmedel och förnödenheter, tillsammans med vapen.

Trots att Israel lättade på vissa delar av belägringen, som att tillåta export av blommor och jordgubbar från Gaza, så blev det belägrade territoriets ekonomi systematiskt strypt i 17 år, och gav det rykte om att vara världens största utomhusfängelse. Under hela denna period har Israel angripit Gazaremsan vid flera tillfällen, och dödat tusentals i flyganfall.

"Israels politik mot Gazaborna har alltid inneburit en mycket systematisk ödeläggelse", berättar Bseiso. "De delar av Gaza som de inte förstörde en omgång, skulle de förstöra nästa omgång."

Men åren av plåga under belägring och regelbundet återkommande militära angrepp gav inte de resultat som Israel och det internationella samfundet hade hoppats. Istället gav det Qassambrigaderna ett stadigt inflöde av rekryter. Brigadernas talesman, Abu Obeida, säger att 85% av deras rekryter är föräldralösa vars föräldrar har dödat av den israeliska armén under de föregående våldshändelserna.

"Belägring, krig och angrepp fungerade inte för att knäcka Gaza, så nästa steg för Israel är folk-mord", säger Bseiso.

Sedan 7 oktober har Israel förstört Gazas största domstolsbyggnad, parlamentsbyggnaden och de centrala arkiven. Trots att Israel upprepade gånger har lovat att "göra slut på Hamas", har gruppens popularitet rusat i höjden på Västbanken och i hela arabvärlden.

"Vi har sett 30 år med så kallad fredsprocess, fredssamtal och fredsstrategi", förklarar Hroub. "En hel generation föddes och växte upp under och i Osloprocessen. Alla Oslos misslyckanden och dess

fördjupande av ockupationen har förvandlats till vinster för Hamas.”

”Hamas blev för varje dag allt starkare när Oslo, PA, PLO och Israel svek palestinierna”, fortsätter han. ”Så många palestinier – religiösa och icke religiösa – har blivit frustrerade över allting och ser militärt motstånd som sitt enda hopp.”

Drömmar om Gaza

Inte en dag går utan att Draz tänker på Gaza. Men han har inga minnen av upproren som svepte över Gazas gator eller den förödande belägring som vände upp och ner på människors liv. Han minns bara livet i Gaza innan Israel ersatte dess skönhet med elände.

Demonstration för Palestina i Amman, Jordanien. (Jaclynn Ashly)

”Att plantera gurkor, tomater och äta direkt från marken och träden – det var våra liv i Gaza”, berättar Draz, och ett svagt leende dyker upp i hans allvarliga ansikte. ”Åh, och fisken! Det fanns så mycket fisk...”

När Draz tänker på händelserna efter 7 oktober fylls hans ögon av tårar, när han funderar på de katastrofala dödssiffrorna i Gaza, som innefattar flera av hans egna släktingar. Men likt många i arabvärlden betraktar han attackerna den 7 oktober som en legitim motståndshandling. Han drömmer om att hans familj en dag ska kunna återvända till Gaza och återigen andas dess fuktiga och salta luft.

”Jag har 43 barnbarn”, säger Draz stolt. ”Så fort de föds försäkrar jag mig om att de uppföds på Palestinas mjölk. Nyckeln till vår återkomst hängs utanför var och en av deras dörrar.”

”Det är vår plikt att föra vidare kunskapen om Palestina och vår kärlek till vårt land till nästa generation. Och om Gud vill kommer det en dag att komma en generation som kommer att befria Palestina. Och den dagen kommer alla flyktingar till slut att återvända hem.”